

REFERAT Handicapråd d. 09-10-2025

Mødedato Torsdag d. 09. oktober 2025 kl. 15:00

Mødested Mødelokale Vaden

Mødedeltagere Dorte Højriis Thomsen, Erik Sørensen, Inga Bredgaard, Jakob Lykke
(A), Pia Nielsen, Preben Granhøj Nielsen, Torben Carlsen, Connie
Kristensen, Sabrina Bech Bartholin (Løsgænger)

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Godkendelse af årsplan for 2026.....	5
Orientering om budget forliget.....	7
Orientering omkring §85 og §97.....	9
Orientering omkring §100 - merudgift.....	12
Orientering om Byparken.....	14
Orientering om magtanvendelser i Voksen Social i 2024.....	16
Punkter til kommende møder (Handicaprådet).....	23
Eventuelt.....	25

Punkt 1: Godkendelse af dagsorden

Beslutning

Punkt 6 og punkt 7 flyttes rundt.
Dagsorden godkendt.

Punkt 2: Godkendelse af årsplan for 2026

Bilag

Årsplan 2026

Sagsfremstilling

Årshjulet for 2026 er klar til godkendelse

Sagens behandling i Handicaprådet

Tomt indhold

Beslutning

Der er ikke brug for formøder mere, disse slettes og mødelokalet afmeldes.
Ellers godkendt.

Punkt 3: Orientering om budget forliget

Resumé

Arne Nikolajsen orienterede om budgetforliget og oplyste, at der ikke er sket besparelser på vores område.

Der er afsat et budget på 100 millioner kroner til næste år.

Sabrina Bech Bartholin udtrykte anerkendelse af Arne Nikolajsen for løbende at have afholdt pressemøder, hvor han har informeret om udviklingen på sit område. Dette har haft til formål at undgå overraskelser for medarbejdere, borgere og pressen – samt at tage ansvar for eventuelle fejl.

Punkt 4: Orientering omkring §85 og §97

Bilag

handicaprådet 9 oktober

Ledsagelse 1 (002)

Handicaprådet091025

Sagsfremstilling

Mennesker med mere omfattende, multiple og komplekse handicap er i praksis ofte afskåret fra at få en ledsageordning med 15 timers ledsagelse månedligt (efter §97).

For at få en ledsageordning må der nemlig ikke være behov for socialpædagogisk støtte i forbindelse med ledsagelsen. Og det er der mange i den svageste gruppe, som har behov for.

Disse mennesker er således som hovedregel berøvet muligheden for at færdes uden for deres eget hjem til aktiviteter efter eget ønske, da de nærmest ingen muligheder har for at tage en tur ned i byen, besøge venner og familie og alt det andet, som alle vi andre betragter som helt almindelige og nødvendige aktiviteter.

En hovedårsag til, at det forholder sig sådan, er den måde som lovgivningen på området er indrettet. Oprindeligt var det dog tanken, at dem, der ikke kan få en ledsageordning efter §97 på 15 timer om måneden, i stedet kunne få ledsagelse via støtten i deres botilbud §85.

Men, en landsdækkende undersøgelse med deltagelse af 1.100 pårørende og mennesker med udviklingshandicap gennemført af Lev i november/december 2024, viser desværre, at det langt fra tilfældet. Ifølge undersøgelsen angiver 56 pct. af dem, som ikke har en ledsageordning efter § 97, at de modtager otte eller færre timers ledsagelse om måneden.

- Hvordan står det til i Esbjerg Kommune med ledsagelse med socialpædagogisk bistand efter §85?
- hvor mange borgere er afskåret fra/har fået afslag på at kunne få §97-ledsagelse med begrundelsen, at der er behov for socialpædagogisk bistand?
- er disse borgere blevet vejledt og fået hjælp til at søge ledsagelse med socialpædagogisk bistand efter §85?
- hvor mange af disse borgere får så ledsagelse efter §85?
- hvor mange timers ledsagelse om måneden får disse borgere efter §85?
- hvor mange af disse borgere får slet ikke ledsagelse efter §85 og hvorfor?

Sagens behandling i Handicaprådet

Marianne Kirkegaard, kontorchef ved Sygedagpenge og Sociale Ydelser, fortæller om forskellen på §85 og §97, samt hvad det overordnede betyder. Man kan selv deltage i aktiviteterne, da ledsageren ikke udfører aktiviteten, men alene fungerer som ledsager. Borgerne skal selv tilkendegive, enten verbalt eller nonverbalt, hvilken aktivitet de ønsker. Det er vigtigt at være opmærksom på, at hvis man opsig sin ledsagerordning, inden man når folkepensionsalderen, kan man ikke ansøge om ordningen igen efter det fyldte 70. år

Marianne fortæller, at der er igangsat overvejelser om, hvorvidt man skal være mere konkret ved

afslag – herunder hvilke andre muligheder borgeren har.

Maja, fagkoordinator i Myndighed, fortæller om §97 ledsagelse. Her kan man få ledsagelse til både selvvalgte og ikke-selvvalgte aktiviteter. Det gælder både borgere på botilbud og borgere i eget hjem. Der gives ikke et fast timetal på 15 timer. Behandlingstiden er to måneder. Eksempler på aktiviteter er ture i svømmehallen, biografbesøg – men primært tandlæge- og lægebesøg. Der kan også ydes hjælp til forståelse af breve i e-Boks og MitID.

Ulla Ankersø, tilbudsleder, fortæller om Voksenstøtten efter §85. Det er et 24/7-tilbud, hvor de ansatte er tværfagligt sammensat. Der er tale om en målrettet indsats med afsæt i den recovery-orienterede tilgang.

Der er pt. 326 borgere i Esbjerg, 72 i Ribe og 60 i Bramming.

Punkt 5: Orientering omkring §100 - merudgift

Bilag

Kompensationsydelse

Sagsfremstilling

Marianne Kirkegaard giver et oplæg omkring §100 merudgifter kompensationsydelse.

Beslutning

Fra 1. september 2025 er merudgiftsydelsen blevet afløst af kompensationsydelsen jf. Serviceloven § 100. Hvis du allerede modtager merudgifter efter Serviceloven § 100, vil din nuværende ydelse fortsætte indtil din sag vurderes efter den nye ordning, senest den 31. august 2027.

Du kan få dækket kompensationsberettigende udgifter, som er direkte forbundet med en varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, hvis:

- du er mellem 18 år og folkepensionsalderen (også nye førtidspensionister)
- har udsat/opsat din folkepension
- omfattet af §§ 95, 96 i SEL

§100 er delt op i gruppe 1 og gruppe 2

For at få kompensationsydelse efter gruppe I skal du sandsynliggøre kompensationsberettigede udgifter på mindst 6.660 kr. om året, svarende til gennemsnitligt 555 kr. om måneden (2025-niveau) – minimumsbeløbet. Alle typer af kompensationsberettigede udgifter kan medregnes, uanset om udgifterne er løbende eller enkeltstående.

Så snart det er konstateret, at de sandsynliggjorte kompensationsberettigede udgifter overstiger minimumsbeløbet, udbetales et standardbeløb på 1.105 kr. pr. måned (2025-niveau) uden yderligere sagsbehandling.

For at få kompensationsydelse efter gruppe II skal du dokumentere kompensationsberettigende udgifter på over 24.000 kr. om året svarende til gennemsnitligt 2.000 kr. om måneden (2025-niveau).

Punkt 6: Orientering om Byparken

Bilag

Oplæg Handicap- og ældrerådet okt. 2025 - Byparken

Sagsfremstilling

Caspar Sylvest og Dorthe Christiane Zinck Iversen er projektledere for renoveringen af Esbjerg Bypark. I den forbindelse har de løbende været i dialog med Formand for Handicaprådet Inga Bredgaard og har modtaget en lang række input vedrørende Byparken.

Styregruppen for projektet har nu prioriteret en række tiltag, der skal forbedre brugen af Esbjerg Bypark, særligt omkring scene og sceneområdet.

Sagens behandling i Handicaprådet

Tomt indhold

Beslutning

Dorthe Christiane Zinck Iversen og Caspar Sylvest holdt et oplæg om opførelsen af Byparken. De har løbende modtaget tilbagemeldinger om fejl og mangler – blandt andet fra Handicaprådet, hvor formand Inga Bredgaard, Martin Helbo og Karina Mogensen var ude og besigtige Byparken. Dorthe og Caspar oplyste, at nogle af de punkter, vi har fremhævet, vil blive udbedret – herunder gelænderet.

Der er udfordringer i Byparken, idet jord fra bakken glider ned på stien, hvilket medfører, at underlaget ikke forbliver fast. Dette indebærer en risiko for, at kørestolsbrugere kan sidde fast. Problemet udbedres ved at opsætte en kant mellem bakken og stien.

Derudover fortalte Dorthe og Caspar om den kommende legeplads i Byparken, som er inspireret af et Asger Jorn-maleri, der hænger på Kunstmuseet. Planen er, at Byparken og legepladsen skal afspejle natur, kunst og leg.

I Byparken er der etableret Den Poetiske Kunstrute, hvor man på store stenplader kan finde poesier. I én af stenene er der indlagt en QR-kode, som giver adgang til information om ruten, poesierne og historien bag. Handicaprådet foreslog, at oplysningerne blev tilgængelige på både dansk, tysk og engelsk, så også turister kan få glæde af dem. Dette tager Dorthe og Caspar med videre.

Punkt 7: Orientering om magtanvendelser i Voksen Social i 2024

EMN-25/0005706

Resumé

I løbet af 2024 blev der registreret i alt 81 tilfælde af akut magtanvendelse på det specialiserede voksenområde i både interne og eksterne tilbud.

Alle tilfælde af magtanvendelse skal indberettes til forvaltningen og Socialtilsynet. Det er forvaltningen, der behandler alle magtanvendelserne.

I 2024 blev der bevilget 15 løsninger, som skal sikre, at borgerne kan få den nødvendige omsorg og/eller sikre, at de ikke er til fare for sig selv eller andre.

I denne sag orienteres Social & Arbejdsmarkedsudvalget om magtanvendelserne på Voksen Social området i 2024.

Udviklingskonsulent, Annette Bonde Bertelsen, deltager under punktet.

Sagsfremstilling

Baggrund og formål

Magtanvendelse over for voksne er et alvorligt indgreb i retten til selvbestemmelse og reguleres af servicelovens kapitel 24. Formålet med lovgivningen er, at:

- Styrke retssikkerheden for borgere med varigt nedsat psykisk funktionsevne
- Sikre, at alle borgere får nødvendig omsorg uanset kommunikationsevne eller funktionsnedsættelse
- Håndtere potentielt farlige situationer på en fagligt forsvarlig måde
- Begrænse brugen af magt gennem kompetenceudvikling og systematisk faglig refleksion.

Et centralt mål er at skabe trygge og værdige rammer for voksne, hvor magtanvendelse kun anvendes som absolut sidste udvej.

I henhold til serviceloven er det fastlagt, at magtanvendelse alene kan finde sted i situationer, hvor der er en nærliggende risiko for, at en borger vil udsætte sig selv eller andre for væsentlig personskade. Magtanvendelse kan i disse tilfælde ske ved at føre eller fastholde borgeren væk fra situationen. Dog kun når det er absolut nødvendigt ud fra en konkret vurdering af proportionalitet og nødvendighed. Dette sikrer, at borgerens retssikkerhed og integritet respekteres og beskyttes.

Ændringer i reglerne om magtanvendelse pr. 1. juli 2024 og pr. 1. januar 2025

Folketinget har vedtaget ændringer af reglerne om magtanvendelse i servicelovens kapitel 24. Ændringerne trådte i kraft henholdsvis den 1. juli 2024 og den 1. januar 2025. Disse ændringer har betydning for både praksis og registrering af magtanvendelser i kommunerne.

De væsentligste ændringer indebærer blandt andet:

- Aflåsning: Der kan søges om forhåndsgodkendelse til at aflåse skabe og skuffer, døre til fælleskøkkener m.v.
- Epilepsialarmer: Anvendelsen af epilepsialarmer betragtes ikke længere som magtanvendelse, men som et velfærdsteknologisk hjælpemiddel, der kan anvendes som led i den nødvendige omsorg og tryghedsskabende indsats.

Som følge af regelændringerne om epilepsialarmer ses der et markant fald i registreringen af brugen af forhåndsgodkendte velfærdsteknologiske hjælpemidler i 2024. Faldt skyldes ikke nødvendigvis en ændring i den faktiske anvendelse, men derimod at foranstaltningerne ikke længere kategoriseres som magtanvendelse og derfor ikke indgår i opgørelsen.

Magtanvendelser i 2024

Socialtilsynet gennemgår alle indberetninger om magtanvendelser hvert kvartal, og når de er på tilsyn. Forvaltningen har fast praksis for den faglige vurdering og opfølgning.

Målet er, at

- Fremme borgerens ret til selvbestemmelse
- Forebygge magtanvendelser
- Understøtte brugen af alternative løsninger og støtteforanstaltninger for at imødekomme borgerens behov

Tabel 1 nedenfor viser udviklingen i antallet af godkendte akutte fastholdelser fra 2020-2024. Akutte fastholdelser er magt i form af at føre eller fastholde en borger samt nødret og nødværge. I tallet for 2024 er nødret og nødværge talt med under "ikke godkendte", da det alene er politiet, der kan afgøre, om de er lovlige.

I 2024 blev der registreret i alt 37 magtanvendelser, som ikke er godkendt i henhold til serviceloven. Heraf havde seks magtanvendelser ingen hjemmel i lovgivningen og skulle være forebygget med alternative løsninger.

Eksempler herpå er: Ransagning af bolig i eksternt botilbud; Kortvarig fastholdelse af en borger i

forbindelse med bad; Medarbejder har spærret vej for borger, så denne ikke løb ud i køkkenet. I de seks tilfælde var borgerne ikke til fare for sig selv eller andre.

Tabel 1: Akutte fastholdelser fra 2020 til 2024

	2020	2021	2022	2023	2024
Godkendte akutte fastholdelser (jf. Servicelovens §124c og d. Straffelovens §13 og §14 er talt med til og med 2023)	60	39	69	55	44
Ikke-godkendte akutte fastholdelser (fra 2024 er Straffelovens §13 og §14 talt med)	3	1	11	2	37
Indberetninger i alt	63	40	80	57	81

Fordelingen af magtanvendelser på afdelinger

I 2024 er der registreret magtanvendelser over for 34 borgere fordelt på 18 kommunale og fem eksterne afdelinger - se tabel 2 nedenfor.

Tabel 2: Oversigt over magtanvendelser fordelt på afdelinger og antal borgere

Afdeling	Antal magtanvendelser	Fordelt på antal afdelinger	Over for antal borgere
Specialcentret	5	4	5
Udviklingscenter Vest	29	9	15
Center for Sociale Indsatser	36	5	8
I alt i Voksen Social	70	18	28
Eksterne tilbud: Private og regionale	11	5	6
I alt	81	23	34

En enkelt afdeling i Center for Sociale Indsatser skiller sig ud med 32 magtanvendelser over for fire

borgere. Afdelingen har en målgruppe med komplekse psykiatriske og kognitive udfordringer. Den hyppige brug af magt skal ses i konteksten af borgernes støttebehov og medarbejdernes ansvar for sikkerhed og omsorg i akutte situationer. Dette billede bekræftes i Socialtilsyn Syds senest udmeldte tilsynsrapport, hvor det fremhæves, at personalet arbejder systematisk og fagligt forsvarligt med forebyggelse og håndtering af komplekse situationer.

Forhåndsgodkendelse til brug af beskyttelsesmidler, aflåsninger, sensorer og velfærdsteknologiske løsninger

For borgere med betydelige og varige psykiske funktionsnedsættelser, som ikke er i stand til at give informeret samtykke, kan der i særlige tilfælde anvendes beskyttelsesmidler, aflåsninger samt sensorer og andre former for velfærdsteknologi.

Formålet med disse tiltag er at støtte borgerens bevægelsesfrihed, omsorg, tryghed, værdighed og sikkerhed - og ikke at begrænse unødigt. I henhold til servicelovens §§ 125, 128, 128 a-h samt §§ 136 og 136 c-d har kommunens tilbud mulighed for at ansøge om forhåndsgodkendelse til anvendelse af disse løsninger. Ansøgningen sker i tæt dialog med borgeren, pårørende og eventuelt værge og skal altid tage udgangspunkt i borgerens individuelle behov og rettigheder. Der kan desuden søges om kortvarig fastholdelse i forbindelse med personlig pleje, for eksempel ved sårskift eller bleskift, når det er nødvendigt for at kunne gennemføre indsatsen på en værdig og omsorgsfuld måde.

Forhåndsgodkendelser i 2024

Der er i 2024 bevilget 15 forhåndsgodkendelser, som beskrevet ovenfor, til borgere med varige og betydelige psykiske funktionsnedsættelser.

Indsatser

Forvaltningen har igennem de seneste år haft fokus på at styrke medarbejdernes faglige viden om magtanvendelse og forebyggende pædagogik. Dette er integreret som en central del af introduktionen for nye medarbejdere og suppleres løbende med faglig opkvalificering. Der anvendes evidensbaserede metoder såsom neuropædagogik, low arousal-tilgang (ro givende pædagogisk tilgang) og nænsom nødværge.

Der arbejdes systematisk med at styrke borgerens egne mestringsstrategier, særligt for borgere med selvskadende adfærd, for at mindske risikoen for akutte og potentielt farlige situationer.

I 2024 har der været særligt fokus på at tydeliggøre vagternes rolle og beføjelser. Vagter må ikke anvende magt efter serviceloven. De har dog - som alle andre - ret til at handle efter straffelovens bestemmelser om nødret og nødvæge, for eksempel i situationer med overhængende fare

Organisatorisk opfølgning

For at sikre gennemsigtighed og kvalitetssikring skal afdelingerne orientere Socialtilsyn Syd om

akutte og forhåndsgodkendte magtanvendelser. Dette skridt understreger nødvendigheden af tæt opfølgning og løbende vurdering af, hvordan de akutte og forhåndsgodkendte indgreb bidrager til borgernes trivsel og samtidig respekterer deres rettigheder og værdighed.

Magtanvendelser drøftes systematisk på personalemøder med henblik på faglig sparring, vidensdeling og løbende læring og kvalitetssikring.

Der er ligeledes fokus på medarbejdernes arbejdsmiljø, hvor tryghed og trivsel prioriteres højt. Den samlede indsats understreger ambitionen om at skabe et socialt område, hvor både borgeres og medarbejderes behov varetages med høj faglig kvalitet og ansvarlighed.

Lovgrundlag, planer mv.

Alle fysiske indgreb i selvbestemmelsen skal indberettes i henhold til retssikkerhedslovens § 15 og § 16 samt serviceloven (kapitel 24).

Kommunen er forpligtet til at føre tilsyn og sikre, at praksis er lovmedholdelig og fagligt forsvarligt.

Kompetencer

Social & Arbejdsmarkedsudvalget > Økonomiudvalget > Byrådet

Indstilling

Direktøren for Fritid Sundhed & Omsorg, Voksen Social indstiller til Social & Arbejdsmarkedsudvalget, at det indstilles til Byrådet, at

1. Byrådet orienteres om magtanvendelser og andre indgreb i retten til selvbestemmelse på Voksen Socialområdet i 2024
2. Sagen sendes til orientering i Handicaprådet

Beslutning

Grundet misforståelse var Annette B Bertelsen ikke blevet inviteret. Punktet kommer med på næste møde eller på første møde i 2026.

Beslutningshistorik

Beslutning Social & Arbejdsmarkedsudvalget 16.09.2025 Punkt 2

Indstillinger godkendt.

Deltog virtuelt: Rasmus Rasmussen

Afbud: Tommy Noer

Beslutning Økonomiudvalget 22.09.2025 Punkt 5

1. Orientering givet
2. Godkendt.

Beslutning Byrådet 06.10.2025 Punkt 15

- 1. Orientering givet**
- 2. Godkendt.**

Nini Oken (A) deltog som stedfortræder for Jakob Lykke (A)

Simon D. Verner (F) deltog som stedfortræder for Diana Mose Olsen (F)

Punkt 8: Punkter til kommende møder (Handicaprådet)

Resumé

Primo 2026:

- Sundhedsstruktur kommissionen - Ansvarsfordeling

Tilbagevendende punkter:

Primo og ultimo hvert år

Aftaleoversigt Hjælpebidler

Primo hvert år

Handicaprådets forbrug

Ultimo hver år

- Årshjulet
- Forhåndsorientering på budgetforslaget
- Magtanvendelse ved Annette B Berthelsen

Punkter næste år

Mer udgifter på børneområdet

- kombineres når der skal evalueres på børnehandicap området.
- orientering om tilbud på børnehandicapområdet
- kvalitetsaftaler (Pia Damtoft)

Kommende møder

Orientering om helhedsplejen (nødkald og visitering)

Punkt 9: Eventuell

Sagsfremstilling

Connie spørger, hvor man gør opmærksom at en borger bor det forkerte sted. Der er tale om en borger som råber og kalder på hjælp både dag og nat. Boligforeningen fralægger sig ansvaret, da det ikke er dem der har placeret hende der.

Hvor skal man henvende sig. Formand Inga Bredgaard siger at man skal rette henvendelse til boligforeningen via deres klage vejledning

Beslutning

Det besluttes at der skal tages kontakt til Boligforeningen.